

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1938 kl. 1 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om
åtgärder mot hemtillverkning av alkoholhaltigt vin.
(2:a avd.)*

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 159, har herr *Bergman* m. fl. hemställt, »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående vad som kan göras mot den tilltagande hemtillverkningen av alkoholhaltigt vin samt om framläggande för riksdagen av det resultat, vartill utredningen föranleder».

Till stöd för det i motionen framställda yrkandet har bland annat anförts, att under de senaste åren hade en tilltagande hemtillverkning av alkoholhaltigt vin kunnat iakttagas i vårt land. Den vore i stor utsträckning alldeles okontrollerad och undandroge sig den beskattning, som statsmakterna annars tillämpade i avseende på alla rusdrycker. Man syntes nästan stå inför ett återkommande i låt vara förmildrad form till den s. k. husbehovstillverkningen av rusdrycker, som på sin tid medförde stora olägenheter och som genom en radikal beskattning och lagstiftning avskaffades, såväl vad anginge brända som destillerade drycker.

Frågan om åtgärder mot hemberedning av vin har tidigare varit föremål för riksdagens prövning. I två vid 1935 års riksdag väckta likalydande motioner (I: 248 och II: 311) hemställdes, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning rörande arten och utbredningen av förekommande hemberedning av bland annat vin samt om framläggande av det förslag till lagstiftning för stävjande av därvid förefintliga missförhållanden, vartill utredningen kunde föranleda. 1935 års bevillningsutskott erinrade i sitt i anledning av motionerna avgivna betänkande (nr 43), att nykterhetsnämndernas riksförbund (centralkommitté), i syfte att vinna kännedom såväl om omfattningen av hemberedningen av vin och maltdrycker som även om de verkningar ur nykterhetssynpunkt, nämnda verksamhet kunde medföra, igångsatt en utredning därutinnan hos nykterhetsnämnderna i riket, vilken utredning då ännu ej blivit slutförd. Med hänsyn härtill och då berörda utredning kunde förväntas komma att lämna god ledning för bedö-

mande av behovet av åtgärder på ifrågavarande område, ansåg utskottet nämnda utredning böra slutföras, innan ställning togs till frågan om lagstiftning i ämnet. I samband härmed anförde utskottet beträffande den reklamverksamhet, som från vissa enskilda företag bedreves i syfte att tillhandahålla allmänheten recept, extrakt och essenser för tillverkning av vin och maltdrycker i hemmen, att utskottet i likhet med motionärerna funnit, att företag i vissa fall använt mindre tilltalande reklammetoder. Enligt utskottet meddelade upplysningar hade åtskilliga av de varor, som sålunda utbjudits till allmänheten, utgjorts av undermåliga och värdelösa produkter. Utskottet förutsatte, att frågan om betydelsen av berörda reklamverksamhet jämväl skulle komma att klarläggas vid den igångsatta utredningen. På grund av det anförda hemställde utskottet, att motionerna icke måtte föranleda någon åtgärd, och denna hemställan bifölls av riksdagen.

Från nykterhetsnämndernas riksförbund har utskottet inhämtat, att förutberörda utredning, vilken slutförts under år 1937, i stort sett givit till resultat, att hemberedningen av vin i de trakter, där denna tidigare förekommit i större omfattning, numera synes vara på tillbakagång, samt att nämnda verksamhet i allmänhet icke visat sig medföra några olägenheter ur nykterhetssynpunkt. Den enda länsammanslutning av nykterhetsnämnder, som ansett hemberedningen av vin kunna tillskrivas någon betydelse ur nykterhetssynpunkt, har såsom sin mening uttalat, att allmänhetens minskade intresse för denna verksamhet syntes i viss mån vara föranledd därav, att tillverkningen vore tillåten. Samma länsammanslutning har jämväl framhållit att, därest förbud mot sådan tillverkning skulle hava förelegat, förhållandet på detta område säkerligen skulle hava varit annorlunda.

Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att den av nykterhetsnämndernas riksförbund verkställda utredningen givit vid handen, att hemberedningen av vin under den senaste tiden minskat, samt att denna verksamhet, såvitt kunnat utrönas, icke visat sig medföra några olägenheter ur nykterhetssynpunkt. Till denna gynnsamma utveckling på området torde hava bidragit, att allmänheten vunnit ökad insikt om, att åtskilliga av de varor, som — oftast genom mindre tilltalande reklammetoder — utbjudas för vinberedningens utförande, bestå av undermåliga och värdelösa produkter. Med hänsyn härtill och till de svårigheter, som äro förbundna med att effektivt övervaka, att ett förbud mot hemberedning av vin icke överträdes, anser utskottet under för handen varande förhållanden, att särskilda åtgärder mot nämnda tillverkning icke böra vidtagas.

Skulle emellertid hemberedningen av vin ökas samt medföra vådliga verkningar ur nykterhetssynpunkt, torde kunna förväntas, att nykterhetsnämndernas riksförbund, som, enligt vad utskottet inhämtat, alltjämt har sin uppmärksamhet riktad på detta spörsmål, kommer att hos vederbörande myndighet påfordra vidtagande av de åtgärder, som i ett sådant ändrat läge kunna anses erforderliga för stävande av eventuella missförhållanden på förevarande område.

Utskottet.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att motionen I: 159 av herr Bergman m. fl., om åtgärder mot hemtillverkning av alkoholhaltigt vin, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 maj 1938.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande: se under betänkande nr 20.
